

แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

Guidelines for School Development Toward a Learning Organization for Educational Management in the 21st Century of Schools under the Secondary Education Service Area Office 7

*สุริยาการ ยันอินทร์¹ ชูชาติ พ่วงสมจิตร² และ กูลชลี จงเจริญ³

Suriyakan Yan-in¹ Choochart Phuangsomjit² and Koolchalee Chongcharoen³

¹นักศึกษานิพนธ์โท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹Master's student, School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

²⁻³รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²⁻³Assoc. Prof. Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

*Corresponding author. E-mail: yakanyun@hotmail.com

Received : January 28, 2021

Revised : May 7, 2021

Accepted : November 24, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เปรียบเทียบระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การวิจัยมี 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีค่าความเที่ยง .99 และคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 13 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบความเห็นและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบระดับของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) การเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ บุคลากรควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะในการคิดอย่างเป็น

ระบบ ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยี และควรมีนโยบายในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากร

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา องค์กรแห่งการเรียนรู้ ศตวรรษที่ 21 มัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of the research were to (1) investigate the state of being learning organization for educational management in the 21st Century of schools; (2) compare the levels of being learning organization as classified by school size; and (3) propose guidelines for school development toward a learning organization. The research process comprised two phases. The first phase was the investigation of the state of being learning organization for educational management in the 21st Century. The sample consisted of 329 school administrators and teachers from schools under the Secondary Education Service Area Office 7. The employed instrument was a questionnaire on the state of being learning organization, with reliability coefficient of .99 and the open-ended questions. Data were analyzed using the frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and content analysis. The second phase was the proposal of guidelines for the development of schools toward being a learning organization for educational management. The key informants were 13 experts. Data were analyzed with the checking of opinions and content analysis. The research findings showed that (1) the overall and all five specific aspects of the state of being learning organization were rated at the high level; (2) the comparison results of the levels of being learning organization as classified by school size indicated no significant difference in either the overall or specific aspects of being learning organization and (3) the guidelines for school development toward a learning organization for educational management were the following: the school personnel should be trained to have systematic thinking skills; there should be the promotion for working in teams; there should be the exchange of learning via technological networks; the schools should have clear policies on promotion of learning for their personnel; and there should be the shared determination of vision, mission, and strategic plans.

Keywords: Development guidelines, Learning organization, 21st Century, Secondary education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร วิทยาการความรู้และแหล่งข่าวสารต่าง ๆ ที่เผยแพร่ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ของโลกได้โดยปราศจากพรมแดนทางการเมือง ศาสนา วัฒนธรรม การค้าและการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติของคนในภูมิภาคต่าง ๆ จึงก่อให้เกิดการแข่งขัน การสร้างงานนวัตกรรมขึ้น ซึ่งจำเป็นที่จะต้องอาศัยฐานความเข้มแข็งของทรัพยากรทางปัญญาในการทำให้สังคมโลกเป็นสังคม เศรษฐกิจบนฐานความรู้ ดังนั้น ความรู้ของคนในชาติจึงเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของชีวิต ทำให้มนุษย์ปรับตัว และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานและเกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ (ศักดิ์สิน ช่องดารากุล, 2550, น. 9) ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยการศึกษาไทยมี

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนเก่ง คนดี มีความเมตตา กรุณา มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และก้าวทันโลกในยุคการเปลี่ยนแปลง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่ในการพัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้ถูกต้องรวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ การสร้างวิสัยทัศน์ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นสถานที่ที่กลุ่มและบุคคลทุกระดับ สามารถเข้าร่วม ในกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง (เข้มทอง สิริแสงเลิศ, 2561 น. 11) แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้นั้นสามารถทำได้หลายวิธี และบุคลากรในองค์กรต้องดำเนินการร่วมกันด้วยความอดทน มีการวางแผนอย่างรอบคอบ ตลอดจนมีการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร โดยมีการพัฒนาแผนการเรียนรู้และการสร้างระบบเพื่อบริหารจัดการการเรียนรู้ขององค์กร (Sader, 2019) อ้างถึงในเข้มทอง สิริแสงเลิศ, 2561, น. 27) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยหลักการ วิธีการหรือปัจจัยต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรนั้น ๆ โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น สถานศึกษาที่สามารถก้าวเข้าสู่ความสำเร็จในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และยังสามารถดำรงอยู่ได้ในศตวรรษที่ 21

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ประกอบด้วยสถานศึกษาในจังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 44 แห่ง เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติของสถานศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมคะแนนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระดับต่ำกว่าคะแนนในระดับประเทศทุกรายวิชา ซึ่งเกิดจากผู้เรียนขาดการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ขาดการแสวงหาความรู้ ขาดการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และขาดการฝึกทักษะในการทำงานอย่างมีขั้นตอนและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปัญหาอุปสรรคสำคัญ คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มีเทคนิควิธีสอนที่หลากหลายและขาดการดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ได้รับการพัฒนาความรู้มาแล้วไม่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และขาดความต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7, 2561, น. 4) ดังนั้น การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเนื่องจากองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน บุคลากรเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นำผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในสถานศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องการ

แสวงหาความรู้หรือการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้บุคลากรรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม องค์กรที่พัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ครูผู้สอนจะเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ นโยบายการบริหารการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ว่าความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งระบบให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการเชื่อมโยงกันทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย รวมถึงการพัฒนาครูและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน การมุ่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษามากขึ้น กระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพให้กับประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, น. 29) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 และแนวทางการพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำข้อเสนอแนะ แนวทางและรูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในระดับองค์กรหรือสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,259 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 329 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543, น.21) และดำเนินการสุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิด เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กร ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2. กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ

3. เขียนข้อคำถามเพื่อสร้างแบบสอบถาม จากข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดของ Marquardt (2002)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99

7. ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ลงรหัสแบบสอบถาม และส่งให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และผู้วิจัยไปรับกลับด้วยตนเอง
3. ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับกลับคืนทาง โทรศัพท์จนได้รับแบบสอบถามครบทั้ง 329 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอเป็นตารางและคำอธิบายตาราง
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถาม ปลายเปิดโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอจำแนกตามประเด็นของการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์พิเศษในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 คน
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 1 คน
- 3.ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 3 คน
4. ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 4 คน
5. ครู คุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ใช้กรอบแนวคิดของ Marquardt (2002) องค์กรประกอบ 11 ประการ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2. ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ในระยาะที่ 1 ตอนที่ 2 โดยการนำข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำในแต่ละระบบ และผลการวิเคราะห์ในระยาะที่ 1 ตอนที่ 3 ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความถี่สูงในแต่ละระบบมาบูรณาการกับแนวคิดของ Marquardt (2002) มาเป็นแนวทางสำคัญของการยกร่างแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3. นำเสนอแบบประเมินแนวทางให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแบบประเมินแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

4. ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แบบประเมินแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ต่อผู้ทรงคุณวุฒิในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งแบบประเมินแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 ท่าน และขอรับกลับคืนด้วยตนเอง และติดตามโดยการโทรศัพท์สอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ยังไม่ส่งคืน

3. นำแบบประเมินแนวทางที่ได้รับการตอบกลับมาทั้ง 13 ฉบับมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. นำผลการประเมินแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. สภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยภาพรวม ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

**ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษา
 ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยภาพรวม**
 n = 329

ด้านที่	รายการ	M	SD	ระดับความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้
1	ระบบย่อยด้านการเรียนรู้	4.24	0.38	มาก
2	ระบบย่อยด้านองค์กร	4.17	0.49	มาก
3	ระบบย่อยด้านบุคคล	4.17	0.42	มาก
4	ระบบย่อยด้านความรู้	4.19	0.46	มาก
5	ระบบย่อยด้านเทคโนโลยี	4.19	0.50	มาก
เฉลี่ย		4.19	0.36	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น คือ ระบบย่อยด้านการเรียนรู้ รองลงมา คือ ระบบย่อยด้านเทคโนโลยี ระบบย่อยด้านบุคคล ระบบย่อยด้านความรู้และระบบย่อยด้านองค์กร ตามลำดับ

1.2 ผลการเปรียบเทียบระดับของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	ขนาดโรงเรียน	n	M	SD	F	Sig
ด้านการเรียนรู้	ขนาดเล็ก	69	4.28	0.32	0.72	0.54
	ขนาดกลาง	107	4.20	0.37		
	ขนาดใหญ่	88	4.26	0.31		
	ขนาดใหญ่พิเศษ	65	4.24	0.50		
	รวม	329	4.24	0.38		
ด้านองค์กร	ขนาดเล็ก	69	4.23	0.44	0.84	0.47
	ขนาดกลาง	107	4.14	0.51		
	ขนาดใหญ่	88	4.13	0.44		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	ขนาดโรงเรียน	n	M	SD	F	Sig	
	ขนาดใหญ่พิเศษ	65	4.22	0.59			
	รวม	329	4.17	0.49			
	ด้านบุคคล	ขนาดเล็ก	69	4.24	0.38	0.89	0.44
		ขนาดกลาง	107	4.14	0.36		
		ขนาดใหญ่	88	4.16	0.37		
ขนาดใหญ่พิเศษ		65	4.15	0.59			
รวม	329	4.17	0.42				
ด้านความรู้	ขนาดเล็ก	69	4.13	0.45	1.05	0.37	
	ขนาดกลาง	107	4.21	0.37			
	ขนาดใหญ่	88	4.11	0.50			
	ขนาดใหญ่พิเศษ	65	4.17	0.57			
	รวม	329	4.19	0.46			
ด้านเทคโนโลยี	ขนาดเล็ก	69	4.11	0.50	0.84	0.47	
	ขนาดกลาง	107	4.20	0.47			
	ขนาดใหญ่	88	4.21	0.48			
	ขนาดใหญ่พิเศษ	65	4.24	0.59			
	รวม	329	4.19	0.50			
ผลรวมทั้งหมด	ขนาดเล็ก	69	4.20	0.33	0.05	0.99	
	ขนาดกลาง	107	4.18	0.26			
	ขนาดใหญ่	88	4.19	0.35			
	ขนาดใหญ่พิเศษ	65	4.19	0.53			
	รวม	329	4.19	0.36			

*p< .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อคำถามจากผลการวิจัยระยะที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในแต่ละระบบ และการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความถี่สูงในแต่ละระบบมาร่างเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่จำแนกเป็น 11 ด้านหลัก 92 ประเด็นย่อย ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผ่านทั้ง 92 ประเด็น โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในบางประเด็น ซึ่งผู้วิจัยนำผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒินำมาปรับเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาโดยสังเคราะห์กลับมาสู่ระบบย่อย 5 ด้าน ตามแนวคิดของ Marquardt (2002) ประมวลเป็นแนวทางการพัฒนาจำแนกตามระบบย่อย 5 ด้าน ได้ดังนี้

1. ระบบย่อยด้านการเรียนรู้มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ ครูและบุคลากรควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานตามหน้าที่ของตน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้การเรียนรู้เป็นทีมในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน โดยรวมกลุ่มกันในการอภิปรายความรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามทิศทางเป้าหมายในการพัฒนาของสถานศึกษาและสร้างความเชื่อในวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ครูและบุคลากรควรสร้างเครือข่าย การทำงานร่วมกันระหว่างภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลหลายกลุ่มเข้ามามีส่วนในการสนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา และควรมีการบูรณาการการเรียนรู้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้

2. ระบบย่อยด้านองค์กรมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาควรกำหนดโครงสร้างขององค์กรให้เป็นแบบราบมีสายการบังคับบัญชาสั้น ไม่ซับซ้อน มีความยืดหยุ่นและเอื้อต่อการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ช่วยให้ครูและบุคลากรเกิดการเรียนรู้ ควรกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น เพื่อนำมาบูรณาการให้เป็นกิจกรรมที่แทรกอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีแหล่งเรียนรู้รอบด้าน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. ระบบย่อยด้านบุคคลมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาครูและบุคลากรตามความรู้ ประสบการณ์และขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละบุคคลและภาระงาน ลดภาระงานที่เป็นงานเอกสารการประเมินต่าง ๆ เพื่อให้ครูและบุคลากรมีเวลาในการเตรียมการสอนในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จำเป็นทั้งในและนอกหลักสูตร รวมไปถึงทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4. ระบบย่อยด้านความรู้มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาควรจัดระบบกระบวนการสร้างความรู้ เก็บรวบรวมความรู้ไว้เป็นหมวดหมู่ มีการเก็บรักษาความรู้ที่มีคุณค่าเพื่อความสะดวกต่อการค้นหาและส่งผ่านความรู้ให้กับครูและบุคลากร ได้เป็นอย่างดี กำหนดกรอบวิธีการค้นหาความรู้ นำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ที่ได้และบันทึกความรู้ของครูและบุคลากร รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนาความต้องการเรียนรู้ความจำเป็นในการเรียนรู้ของครูและบุคลากรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและความสำเร็จ

5. ระบบย่อยด้านเทคโนโลยีมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาคควรใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มความสามารถในการเก็บรวบรวมความรู้ พัฒนาทักษะความรู้ วิเคราะห์ความรู้ และเผยแพร่ความรู้ของครูและบุคลากร สนับสนุนให้ครูและบุคลากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการใช้เครือข่ายเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและใช้เทคโนโลยีเป็นแหล่งจัดเก็บความรู้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 สามารถนำมาอภิปรายผล เพื่อเป็นการขยายผลการวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป ดังนี้

1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ตอบสนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้พันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานและสมรรถนะตามวิชาชีพ ทำให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 เห็นความสำคัญของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เท่าทันการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์ดา มัชปาโต (2550) ศึกษา เรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤมล บุญพิมพ์ (2553) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี พบว่า ระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจตุพันธ์ รุจิรานุกูล (2554) ศึกษาเรื่อง การนำสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 มีการนำสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความแตกต่างของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาสถานศึกษา และ

บุคลากรของสถานศึกษาอย่างครอบคลุมทั่วถึง โดย ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีการประชุมวางแผนกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์ มัชปาโต (2550) ศึกษาเรื่องความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายอนแก่น เขต 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

3.1 ระบบย่อยด้านการเรียนรู้ แนวทางสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า 1) ครูและบุคลากรควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานตามหน้าที่ของตน 2) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) ในการปฏิบัติงานต่างๆ 3) ครูและบุคลากรควรสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างภายในและภายนอกสถานศึกษา ข้อเสนอดังกล่าวจะช่วยให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการทำงานตามหน้าที่ของตน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ รวมไปถึงการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อสร้างเครือข่ายการทำงาน ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภายในและภายนอกสถานศึกษาในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3.2 ระบบย่อยด้านองค์กร แนวทางสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า 1) สถานศึกษาควรสร้างพันธกิจ ค่านิยม และปรัชญาที่สอดคล้องและสนับสนุนทิศทางในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคตอย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) ครูและบุคลากรควรมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แนวทางดังกล่าวจะช่วยในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทำให้สถานศึกษามีทิศทางที่ชัดเจนในการมุ่งสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงทำให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรเห็นความสำคัญของแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3.3 ระบบย่อยด้านบุคคล แนวทางสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า 1) ครูและบุคลากรควรเปิดใจเรื่องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) ครูและบุคลากรควรมีเวลาในการจัดเตรียมสอน ลดภาระงานที่เป็นงานเอกสารการประเมินต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน 3) ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ครูและบุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาและพัฒนาตนเองเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การลดภาระงานประเมินต่าง ๆ ของครูก็จะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเอื้อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3.4 ระบบย่อยด้านความรู้ แนวทางสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า 1) สถานศึกษาควรจัดระบบกระบวนการสร้างความรู้ เก็บรวบรวมความรู้ไว้เป็นหมวดหมู่ มีการเก็บรักษาความรู้ที่มีคุณค่าเพื่อความสะดวกต่อการค้นหาและส่งผ่านความรู้ให้กับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี 2) สถานศึกษาควรกำหนดกรอบวิธีการค้นคว้าหาความรู้ นำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ที่ได้และบันทึกความรู้ของครูและบุคลากร 3) สถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาความต้องการเรียนรู้ ความจำเป็นในการเรียนรู้ของครูและบุคลากรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและความสำเร็จ แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กร สถานศึกษาจึงเห็นความสำคัญของกระบวนการสร้างความรู้ การเก็บรวบรวมความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรในสถานศึกษา อันเป็นส่วนสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3.5 ระบบย่อยด้านเทคโนโลยี แนวทางสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า 1) สถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มความสามารถในการเก็บรวบรวมความรู้ 2) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการใช้เครือข่ายเทคโนโลยี 3) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการสืบค้นให้กับนักเรียน เพื่อให้สามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ แนวทางดังกล่าวสนับสนุนให้เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูและบุคลากรจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บความรู้ และสร้างแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 และผู้ที่สนใจได้ศึกษาแนวคิดในด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถนำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในระดับองค์กรหรือสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีนโยบายในการสนับสนุนการพัฒนาในด้านวิชาการและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรอบรมอย่างต่อเนื่อง ควรระบุเป็นวาระการพัฒนาตนของครูและบุคลากร
2. สถานศึกษาควรมีโครงสร้างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของบุคลากรทั้งองค์กร และร่วมกันกำหนดพันธกิจ กลยุทธ์ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาบุคลากรให้มีความรักในการเรียนรู้เพื่อสร้างเป็นวัฒนธรรมขององค์กร
4. ครูและบุคลากรควรหมั่นพัฒนาตนเองให้เกิดความรอบรู้ในเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย
5. ครูและบุคลากรควรมีวิธีการนำเสนอคลังความรู้ด้วยเทคโนโลยีและจัดทำสื่อเทคโนโลยีที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ครอบคลุมทั้งภูมิภาค
2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานในสถานศึกษา
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เพื่อให้ได้รับข้อมูลเชิงลึก สะท้อนความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2561). หน่วยที่ 2 การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ หน่วยที่ 1-5*. (น. 1-64). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- จตุพันธ์ รุจิรานุกูล. (2554). *การนำโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี:
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นฤมล บุญพิมพ์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิภาพ
การบริหารงานในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ศักดิ์ดา มัชปาโต. (2550). *ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่นเขต 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ศักดิ์สิน ช่องดารากุล. (2550). *สังคมโลกเปลี่ยนไป สังคมการศึกษาไทยเปลี่ยนไปบ้างแล้วหรือยัง*. *วารสารวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*, 10(1), 9-14.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. (2561). *สถิติข้อมูลทางการศึกษา*. ปรจันบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Marquardt, M. J. (2002). *Building the learning organization: Mastering the 5 elements for corporate learning*
(2nd ed.). Palo Alto, CA: Davies-Black Publishing.
- Marquardt, M. J. & Reynolds, A. (1994). *The global learning organization*. New York: IRWIN.